

FOTOTNOŠT

Izhaja vsak četrtek. — Naročnina: mesečno 6 Din, četrletno 15 Din.
Uredništvo in Upravništvo: V Ljubljani, Delavski dom, Marxov trg 2, dvorišče. čekovni račun št. 14.577.

Proletarci vseh dežel združite se!

Leto I.

LJUBLJANA, 16. septembra 1926.

Stev. 3.

V splošno obrambno akcijo

Redukcija ne divja samo v revirih Trboveljske družbe in tudi ne samo na železnici. Obeta se tudi drugod.

Kranjska industrijska družba grozi z redukcijo, tovarna cementa v Zidanem mostu se zapre s 1. oktobrom, ministri v Beogradu pa napovedujejo, da bo 50.000 uradnikov zletelo na cesto.

Vseposod, vseposod sama redukcija, redukcija in redukcija. Pogini, če ne moreš živeti — tako veleva v razkošnosti zakopana vladajoča gospoda. In še hujše bo, dokler ne nastopi odpor.

Odpor pa mora biti

splošen po vsej državi.

Od rudarjev in železničarjev se mora razširiti akcija na vse delavstvo, kajti ves proletariat v vseh industrijah je v nevarnosti redukcije. Delavci in nameščenci

vseh strank,
vseh strokovnih zvez,
vseh industrij,
vseh pokrajin

enotno v splošno obrambno akcijo!

Pozivamo zato vse razredne delav-

ske politične stranke (Socialistično stranko, Socialno-demokratsko stranko, skupino „Zedinjenje“) in vse razredne strokovne organizacije (Strokovno komisijo in vse centrale in pokrajinske odbore strokovnih zvez), da skupno z delavskimi organizacijami ostale Jugoslavije amsterdamske in neodvisne smeri

organizirajo splošno obrambno akcijo: protestne shode po vsej državi.

Enotnost delavstva — je zapoved časa. Enotne akcije — zapovedujejo interesi rudarjev in železničarjev in vsega delavstva.

Proletariat Slovenije pri teh težkih redukcijah ne sme biti osamljen, ampak se mora

zediniti z ostalim proletariatom.

Delavci! Povsod: na železnici, v tovarnah, rudnikih in drugod, ustvarjajte

enotne akcijske odbore

za obrambo pred redukcijo v znamenju delavskega razrednega boja.

V vsej tej akciji pa mora proletariat Slovenije in Jugoslavije mogočno dvigniti svoj glas

za strokovno zedinjenje,

kajti zaradi razcepljenosti nas kapitalisti napadajo in premagujejo. Ako nikdar preje, je vsaj sedaj postalo za sigurnega delavca jasno, da se mora zavzeti za strokovno enotnost in da mora s pestjo pregnati vsakogar, ki bi hotel razbijati ali samo preprečevati strokovno enotnost. Z vseh shodov, z vsake akcije, iz vsakega enotnega akcijskega odbora se mora zato slišati geslo:

zedinjenje URSS in CRSOJ!

Naše zahteve so:

Ustavitev redukcij!

Vse reducirane sprejeti nazaj na delo! Vsem izprtim in reduciranim delavcem brezposelno podporo s strani države, občine in delavske zbornice!

Nobenega zniževanja plač!

Osemurnega delovnika si ne damo podaljšati!

Za delavsko kontrolo nad produkcijo!

Enotni v boj za izvolitev obratnih zaupnikov!

Za enotno strokovno gibanje v Jugoslaviji!

Železničarji in delavci Niša za strokovno zedinjenje!

Gibanje za strokovno enotnost narašča. Nikdo ga ne more ustaviti. Vedno znova in zopet čujemo, da se delavske mase zbirajo okrog prapora enotnosti.

To pot prihaja mogočen glas iz Srbije, iz Niša. Livarji v železniški delavnici so bili prvi, ki so dvignili zastavo enotnosti. Iz njihovih vrst je z elementarno nevzdržno silo izšla parola: Zedinjenje URSS in CRSOJ!

Šli so livarji in ustvarili odbor enotnosti. Iz organizacije URSS in podružnice CRSOJ so delegirali delavce v skupen odbor, ki je pozval oba medstrokovna odbora na skupno posvetovanje. Samo tri seje so zadostovale, da so se delavci, ročni delavci Niša sporazumeli in se podali na delo za strokovno enotnost.

Pozdravljeni!

Sijajne izjave članov URSS. Preko razbijaških birokratov — do zedinjenja!

Sodrug Milovan Raković, član URSS, je na prvi seji dejal:

„Po mojem mišljenju samo politiziramo. Sodruga Stojičević in Nikolič govorita za Amsterdam, Dedič in drugi pa proti. Mislim, da tega mi ne moremo rešiti, pač pa bodo o tem odločali delegatje. Sicer sem pristal na proporcije, kajti savez s 5000 člani n. pr. ne more imeti pet delegatov, kolikor jih ima savez s 50 člani. Ako se letos ne sporazumemo, v enem letu ne bo nikogar ne v Delavskem domu ne v Del. zbornici. Socialisti zmerjajo komuniste, poslednji zopet proglašajo socialiste za špijone in buržujske agente. Delavci seveda ne verujejo nikomur in tavajo za buržuazijo.“

Vodstvu moramo reči: dovolj ste se pripravili in nas spravljali v kreg; oni lepo živijo, a mi se preklamemo.

Bil sem v Beogradu in videl sem, da niti eni niti drugi nimajo nikogar.

Mi livarji spoštujemo CRSOJ in URSS. Toda če ne bosta hotela z nami, ne bomo mi za nje. Kajti livarji smo spoznali, kako koristno in blagodejno je skupno delo. O vprašanju internacional ni potrebna diskusija.“

Na drugi seji je izjavil isti sodrug: „Kar se tiče kongresa zedinjenja, je točno, da se zedinjenje ni izvršilo, ker se še vedno nahajajo samostojni Savez grafičarjev in Savez bankarskih činovnikov ter CRSOJ z vsemi priključenimi zvezami izven zedinjenja. Zato ne moremo reči, kdor hoče zedinjenje, naj blagovoli pristopiti.“

Sodrug Beljanski (URSS) je izjavil: „Sodrugi, nam vsem je jasno, da moramo delovati za eno stvar, namreč da čim prej dospemo do zedinjenja. Kadar se zedinimo, bomo izbrali, kateri internacionalni pripadamo. V one zgoraj na vodstvu nimamo več zaupanja.“

Da, da, samo od spodaj navzgor se ustvarja prava, resnična delavska enotnost. Pod pritiskom mase se bo izvršilo strokovno zedinjenje.

Poziv vodstvu URSS in CRSOJ. Za platformo avtonomnih zvez.

Zastopniki obeh strokovnih organizacij so na tretji svoji seji 30. avgusta sprejeli tudi poziv in resolucijo, ki so jo sklenili poslati na obe centrali strokovnega gibanja v Beogradu. Poziv se glasi:

Sklep

sprejet na skupni seji delegatov krajevnega medstrokovnega odbora CRSOJ, krajevnega medstrokovnega odbora URSS in odbora livarjev niške železniške delavnice, ki se je vršila na vzpodbudo obeh struj livarjev v železniški delavnici dne 27. avgusta 1926. leta v Nišu.

Po vsestranski diskusiji o položaju delavskega razreda seja

konstatira:

1. Poleg drugih vzrokov se slabša položaj meznih delavcev v prvi vrsti radi razcepljenosti strokovnega gibanja v Jugoslaviji. Delavstvo pritiska socialno-politična reakcija in pridobitve njegovih strokovnih zvez uničuje ofenziva kapitalističnega razreda.

2. Zedinjenje strokovnega gibanja, ki ga je delavstvo tako željno pričakovalo, se s lanskim kongresom ni popolnoma izvedlo. Še danes obstaja CRSOJ in zveze, ki so mu priključene, nadalje Savez ban-

carskih činovnikov in Zveza grafičnih delavcev, ki so izven obeh strokovnih skupin.

3. Ker hočemo popolno, enotno in organizirano braniti in zaščititi interese delavstva, ker se zavedamo želj vseh grupacij za popolno zedinjenje strokovnega gibanja, smatra skupna seja potrebno, da predloži za bazo in izhodišče popolnega strokovnega zedinjenja platformo konference avtonomnih zvez grafičkov in bančnih uradnikov, ki se je vršila dne 27. in 28. julija t. l.

4. Po našem mišljenju je treba zahtevati od merodajnih forumov, da se čim prej pride do popolnega zedinjenja strokovnih organizacij. Zato sprejemamo sledečo resolucijo:

1. Da se takoj skliče konferenca članov strokovnih organizacij ene in druge smeri . . . da se ideja zedinjenja udomači tudi med člani obeh strokovnih smeri.

2. Da se za tem vrši splošen shod, na katerem se bo govorilo o potrebi popolnega strokovnega zedinjenja. S tega shoda se pošlje resolucija CRSOJ u in URSS-u. V njej se zahteva, da se konča bratomorna bitka, da obe strani stopita med seboj v stik in da se skupno z avtonomnimi zvezami grafičkov in bančnih uradnikov prične pogajanja za popolno zedinjenje strokovnega gibanja. Vrh tega naj se naglasi, da bosta oba medstrokovna odbora nadalje popularizirala in pripravljala popolno zedinjenje med delavci Niša in okolice. Delavci čutijo nevzdržno željo in potrebo po zedinjenju ter uvidevajo, da med njimi ni ovir tej združitvi. Če obstoja med vodstvom, se morajo čim prej odstraniti in ustroji željam in potrebam delavskega razreda.

3. Resolucija se obelodani v vseh delavskih listih, da bodo tudi druge organizacije zahtevale od vodstva čimprej zedinjenje strokovnih organizacij. 27. avgusta 1926 v Nišu.

I. Delegati livarjev (odbor enotnosti): Ljubiša Jevtović, livar (CRSOJ), Milovan Raković, livar (URSS), Martin Hajnc, livar (URSS), Dušan Dimitrijevič, livar (CRSOJ).

II. Delegati medstrokov. odbora CRSOJ: Lazar Dedič, ključavničar; Dragutin Jovič, krojaški pomočnik; Sava Novosel, kovski delavec; V. Tomašević, lesni delavec.

III. Delegati medstrokov. odbora URSS: Spara Nikolič, krojaški delavec; Petar Nikolič, uradnik boln. blagajne; Teodor Beljanski, krojaški delavec; I. J. Stojičević, krojaški delavec.

Javen shod.

Končno se je enoglasno sklenilo sklicati skupni shod za petek 10. septembra.

Nadalje je krajevni medstrokovni odbor v Nišu pozval v manifestu vse strokovne podružnice po vsej Jugoslaviji, da zavzemajo isto pot.

Sodrugi, urovel in neodvisni! Ako vsi napravimo tak korak, kot so ga niški delavci, ne bo noben birokrat mogel ovirati in zavlačevati strokovnega zedinjenja delavcev.

Naš pozdrav.

Čim je naše uredništvo prejelo vest o tem gibanje industrijskih delavcev Niša, je takoj v soboto 11. t. m. odposlalo brzojavni pozdrav:

„Heinz Martin, Lešjanina ul. 64, Niš. Pozdravljamo najtopleje akcijo železničarjev in delavcev Niša za strokovno zedinjenje URSS in CRSOJ. Delavstvo Slovenije zagotavlja svojo pomoč. Živi proletariat Niša.“

Pozivamo naše sodruge in strokovne podružnice, da enako pozdravijo v pisnih akcijah niškega delavstva.

Ustvarjamo delavsko opozicijo v ZDSZ proti zakrknjenemu vodstvu v Beogradu in socialpatriotski komandi v Ljubljani.

V skrajnem času prihaja vzpodbuda k strokovni enotnosti.

V Sloveniji s pečica socialističnih voditeljev trudi na vso moč, da obdrži strokovne organizacije pod svojo komando. Zato nočejo ti razbijaški nišesar slišati o zedinjenju URSS in CRSOJ.

Socialno-demokratska stranka (Naprejevci) zopet z druge strani ustanavlja svoje lastne strokovne sekcije in tako razbija strokovno združitev.

Skupina „Zedinjenje“ se je v manifestu sicer izjavila za strokovno enotnost, toda med splošnimi frazami manjka tako krvavo potrebna parola po zedinjenju URSS in CRSOJ. In pomislite, delavci, ob času redukcij se glasilo „Delo“ te skupine niti z besedico ne dotakne tega tako važnega in življenjsko nujnega vprašanja. V čem se potem razlikuje skupina „Zedinjenje“ od Socialistične stranke Toneta Kristana?

Edino skupina Delavsko-kmečkega lista in naša „Enotnost“ se borita za popolno strokovno zedinjenje

potom splošnega demokratičnega zedinjalnega kongresa vseh razrednih zvez.

12 ur dela

na separaciji v Zagorju.

Na separaciji Trboveljske družbe v Zagorju se je zadnje štirinajst dni uvedlo 12 urno delo.

Prizadete so zlasti delavke.

Kam to meri? Sodrugi, s tem postaja jasno, da hoče Trboveljska družba podaljšati delovni čas. Tudi v drugih krajih in v rovih ter na dnevnih kopih bo po teh redukcijah hotela prisiliti sestradane rudarje, da se podaljša delovnik.

Rudarji, rudarke! Ne dajte tega! Branite se! Dovolj je osem ur dela!

Organizirajmo akcijo po celi državi!

Sodruga Hlebec in Peterkovič

na svobodi. V soboto dne 11. t. m. ju je izpustilo državno pravdnništvo, ne da bi vložilo prvotno naznanjene pritožbe. Po skoro petmesečnem sporu kličemo sodrugoma naš pozdrav:

Delu čas in oblast!

Dol z zakonom o zaščiti države!

Svoboda za delavsko-kmečko gibanje!

Enotni v boj za izvolitev obratnih zaupnikov!

Vladni komisar nad Trboveljsko družbo.

Še ne potrjene vesti pravijo, da je vlada imenovala radičevca Prepeluha za svojega komisarja.

Kaj naj to pomeni?

Predvsem, da je nevarnost redukcij za rudarje še vedno tu. Konflikt med državo in TPD še ni poravnal, temveč deloma poostren.

Nadalje pomeni postavljanje komisarja pritisk gotovih kapitalistov in bank potem državne oblasti na Trboveljsko družbo, da izsilijo od nje gotove koncesije.

Kako to?

Trboveljska družba je menda edino podjetje v državi, ki vrši ogromne akumulacije. Vsak dan ima Trboveljska družba nad pol milijona dinarjev dobička.

Ta dobiček se je baš po redukciji spomladi še povečal. Samo režijski stroški so se zmanjšali za 35%.

Radi tega obhaja kapitaliste in banke, ki jim še ni dovolj profita, slast in želja, da nasitijo svoje blaginje in žepe z onimi milijoni, ki jih Trboveljska družba iztisne iz rudarjev. Delež hočejo imeti pri tem najboljšem izkoriščanju!

Za to gre.

Z vladnim komisarjem se vrši samo boj med posameznimi kapitalističnimi skupinami za delež na ogromnih pro-

fitih. Domači buržuji hočejo priti h kotritu, ki je bil dozdaj v večini na razpolago samo tujim francoskim magnatom. Torej, rudarji, pripravite se, še več izkoriščevalcev in pijavk vam bo sedlo na vrat! Na vaš račun se bo pobolala gospoda.

Ali bo torej zaradi tega kaj boljše za rudarje, ko je imenovan komisar? Ne! Še slabše.

Potem pa še ena stvar je, ki bo poslabšala položaj rudarjev in sicer:

Kar bo v bodoče ukrenila Trboveljska družba, bo obenem diktat državne oblasti v veliko večji meri kakor dosedaj.

Razredni boj se tako poostreje, razširja in pogloblja ter zadeva bistvo kapitalistične diktature: meščansko državo. Strokovni boj za kos kruha se izpreminja v političen konflikt z državo...

Rešitev je končna le v delavski kontroli nad produkcijo in v socializaciji premogovnikov in vseh produkcijskih sredstev.

Dodatek. Delegacija Del. zbornice iz Ljubljane je predlagala vladi, da se postavi vladnega komisarja nad TPD. Boljšega služabnika si gospoda ne more želeli.

Skupno s kapital. zbornico.

Delavska zbornica je poslala v Belgrad delegacijo, ki naj posreduje pri vladi radi redukcije v rudarskih revirjih.

Istočasno je tudi zbornica za trgovino, obrt in industrijo poslala svoje odposlance v Belgrad o isti stvari. S kakšnim namenom? Razume se, da zagovarja in brani interese slovenske buržuazije, slovenskih bank in industrije.

In zgodilo se je, da so obe delegacije potovale skupno.

Lahko si predstavljamo, kaj bodo rudarji dočakali od take „akcije“. Ojačeno kendarmerijo in morda še militarizacijo. Naglasiti moramo tudi, da je delovanje socialističnega vodstva Delavske zbornice takšno, da mora spraviti vsakega buržuja v zadovoljstvo. Kajti socialistično vodstvo Delavske zbornice se ne naslanja na moč in silo razrednih strokovnih organizacij ter ne apelira na odpor proletariata. Ono nasprotno hlasta po opori pri buržuaziji, pri zbornici za trgovino, obrt in industrijo, ono se lovi za kapitalistične koncesije in drobtinice.

Kadar je pa tak položaj, da vodstvo Del. zbornice prosi za milost pri gospodi, ne reflektira pa na proletarsko moč, tedaj je v nevarnosti Del. zbornica, da kakor bolniška blaginja pride pod komando vladnih in buržujskih komisarjev.

Za kongres Del. zbornic in strokov. zvez.

Že sredi junija je izvrševalni odbor neodvisnega CRSOJ-a pozval glavno tajništvo delavskih zbornic v Belgradu, da se čim prej skliče kongres delavskih zbornic, na katerega naj se povabi vse strokovne organizacije amsterdamske in neodvisne smeri.

Naloga tega kongresa naj bi bila: Boj proti redukciji in brezposelnosti.

Glavno tajništvo delavskih zbornic je dolgo molčalo, končno se je pa v svojem odgovoru izognilo, dati točne izjave. Objubilo je le, da se bo kongres delavskih zbornic vršil jeseni.

No dobro. Jesen je že tu. Kaj misli sedaj ukreniti glavno tajništvo v Belgradu?

Tudi mi delavci v Sloveniji podpiramo predlog izvrševalnega odbora CRSOJ. Stavljamo ga ponovno:

Skličite kongres delavskih zbornic in pozovite na njega vse strokovne organizacije v URSS in CRSOJ ter avtonomne zveze.

Za boj proti vedno naraščajoči redukciji in brezposelnosti!

Ob tej priliki moramo naglasiti, da se delavci bojujejo, da zbornice ostanejo delavske ustanove, da morajo torej nad njimi čuvati in jih voditi strokovne organizacije. Naglasiti moramo, da žrtvujejo delavci letno nad 20 milijonov dinarjev za delavske zbornice in da so zato zbornice dolžne, da varujejo delavske pridobitve. V to jih je pooblastil zakon sam. In danes ni važnejšega vprašanja kakor je zniževanje plač, podaljšanje delovnika, nove redukcije in podobno.

Obračamo se na Delavsko zbornico v Ljubljani, Zvezo rudarjev v Zagorju, Ujedinjeni savez železničarjev v Ljubljani in Strokovno komisijo, ki so že začetkom julija prejeli gornje predloge CRSOJ, da se danes izjavijo in podprejo zahtevo po splošnem kongresu.

Delavska zbornica mora biti res delavska, pod vodstvom in kontrolo razrednih strokovnih organizacij, ne pa v odvisnosti od klerikalnih voditeljev in fašistovskih nacionalistov.

Delavska zbornica mora aktivno podpreti boj razrednih organizacij za obrambo pred redukcijami, saj ji to celo zakon dovoljuje.

Delavske zbornice morajo izpremeniti svoj kongres v mogočno bojovno demonstracijo proletariata cele države proti buržuaziji.

Na tem kongresu naj se tudi izreče največja potreba proletariata Jugoslavije in naj se storijo koraki v tem smislu, namreč za resnično in popolno strokovno zedinjenje.

Delavstvo Zagorja na svojem shodu.

Za splošno akcijo po vsej državi. Za strokovno zedinjenje.

Dočim se Delavska zbornica posvetuje, izdaja letake, v katerih poziva, naj rudarji ohranijo mirno kri — gledajo rudarji na bojovne potrebe, kakor jim neizprosno narekujejo razmere. Kdo bo imel mirno kri — ko žene in otroci stradajo?! Kdo se bo zadovoljil s tisto krpo papirja in puhlo tolažbo Delavske zbornice?

Akcijo organizirajmo po vsej državi! Ustvarimo strokovno zedinjenje! — tako pravi rudarska masa.

Prejeli smo obširen dopis iz Zagorja o shodu, ki se je vršil v sredo dne 8. septembra. Radi pomanjkanja prostora ga ne moremo priobčiti, pač resolucijo.

RESOLUCIJA.

Delavstvo, zbrano na javnem protestnem shodu, konstatira sledeče:

Vsi protesti, ki so se do danes vršili, so bili brezuspešni, to pa v sled tega, ker so se protesti lokalizirali samo na Slovenijo.

Zato pa ponovno delavstvo zahteva: 1. Da Strokovna komisija, oziroma centralna instances v Belgradu nemudoma pozove vse ostale strokovne zveze ter skupno organizirajo protestne akcije po celi državi.

2. Delavstvo zahteva, da URSS v Belgradu takoj započne akcijo za splošno zedinjenje na strokovnem polju.

Za socializacijo premogovnikov.

Poglavje o zmanjševanju proletariata.

Toliko trpljenja in revščine rudarji še niso doživeli po vojni kolikor letos. Dan za dnem nove nadloge in danes je življenje in obstoj rudarskega delavstva v nevarnosti.

Dokler bo Trboveljska družba imela rudnike v svojih rokah, dokler bodo kapitalisti gospodarili v rudnikih, v tovarnah in na železnici, tako dolgo bodo tisoči in tisoči na cesti, kajti kapitalisti bodo vedno zapirali tovarne in ustavljali rudnike, kadar jim bo to profit narekoval.

Zato bo rudarsko delavstvo le tedaj doživelo boljše bodočnost, če bodo rudniki v njihovih delavskih rokah, če se izvede socializacija premogovnikov.

Tako smo zapisali v letaku, ki smo ga izdali med rudarje.

Stvar je tako jasna in očigledna, da jo samo zakrknjeni in stokrat prodani reformistični voditelji ne morejo videti, in to zato, ker je nočejo videti.

Danes kapitalisti ne znajo in ne morejo več gospodariti in brzda i svoje nesrečne sile. Ne znajo in ne morejo! In če bi delavci ne hoteli več prenašati tega gospodarjenja — kaj bi se zgodilo? Prišel bi krah. Iz tega kraha bi se dvignila svetla delavsko-kmečka svoboda.

Prihaja pa čas, ko bo delavstvo dejalo: Dovolj je! Nočemo več! Saj proletariati mora priti do tega trenutka, sicer bo poginil.

Poglejmo naš siromašni slovenski proletariati. Koncem 19. in začetkom 20. stoletja se je rodil v rudnikih, v tovarnah in na železnici. Iz kmečkih bajt, ki so romale na boben, so hiteli možje v mesta in industrijske revirje. Vsako leto so požirali rudniki in tovarne nove stotine in tisoče kmečkih sinov. Vsako leto je bilo več industrijskih delavcev, pravega proletariata v masah.

Tako je bilo do leta 1920 in 1921, dokler se ni začutilo, kaj je pravzaprav Jugoslavija. Od tedaj naprej se ne odpirajo več tovarne. Prišli smo do osemdesetih tisočev industrijskih proletarcev, a nič več čez na devetdeset ali sto tisoč.

Od leta 1924 in posebno od 1925 dalje je začela brezposelnost. Najprej stavbinci, potem kovinarji, lesni delavci.

Tovarne omejujejo svoje obratovanje. Nekateri — kakor n. pr. litijaska topilnica svinca — se zapirajo. Druge zopet se sejo iz Jugoslavije, n. pr. Westenova tovarna iz Celja v Italijo.

Leto 1926 pa je šele udarilo z bičem najboljše redukcije. To pot je začelo celo delavstvo v rudarski industriji, kjer dolgo ni bilo čutili posledic gospodarske krize. Kajti če se iz tovarniških dimnikov neha kaditi, tedaj tudi premogovnikom ni treba proizvesti toliko kuriva.

Torej tovarne se ustavljajo, rudniki se zapirajo, tisoči delavcev so vrženi na ulico. Med brezposelne.

Izprti rudarji in Delavska zbornica.

Pred 14 dnevi je bila širša seja Delavske zbornice. Med drugim se je sklenilo v pravilniku o brezposelnih podporah, da se stavkujočim in izprtim delavcem ne plačuje iz blaginje Delavske zbornice nikake podpore.

Proti temu sklepu sta glasovala edino dva socialna demokrata (Naprejevca). Demokratije, fašisti in krščanski socialisti so kompaktno glasovali za predloge socialpatriotskih voditeljev. Žal so tudi delavci člani kluba ZDSZ glasovali za nje.

Ni še minilo 14 dni, pa imamo v rudarskih revirjih 2000 rudarjev na cesti. Prihodnje dni jih bo morda še več. Izprti so. Trboveljska družba jih je odslavila. Kam naj grejo ti ljudi z družinami? Kako naj se preživijo? Odkod podpore?

Država in občina bi morala v prvi vrsti dati podpore. To je zahteva vsega delavstva.

Toda proletariati pričakuje tudi od Delavske zbornice pomoči. V to je upravičen, kajti delavstvo Jugoslavije žrtvuje od svojih bornih plač letno nad 20 milijonov Din za Delavske zbornice.

Kam gre ta denar? Zakaj se od teh ogromnih svot ne izplačuje brezposelnim delavcem podpore? Zakaj niso tega denarja deležni izprti rudarji?

Zato, ker se je pred 14 dnevi sprejel na seji Del. zbornice predlog socialpatriotskih voditeljev, njihovih pomagačev in zaveznikov ob pritrjevanju in

Toda ti brezposelni nimajo nikjer življenja. Ne v mestu, kjer je revščina, ne na metih, kjer je že tako preveč ljudi.

In izseljujejo se delavci — v Francijo in kamorkoli.

Tako zgineva tisoč za tisočem: proletariati Slovenije se zmanjšuje. Mirne duše lahko trdimo, da imamo danes v tovarnah samo še 65 do 70 tisoč industrijskih delavcev.

In še to industrijo grozi prenesti belgrajski imperializem v Bosno in Srbijo.

Kmečka vas na drugi strani vzdržuje na tisoče brezposelnih eksistenc, zlasti n. pr. v viničarskih krajih in v Prekmurju. Ta eksistenca je seveda siromašna, pavperka. Iz industrijskega proletariata je nastal vaški pavper, vaški siromak. Zmanjšanje proletariata v tovarnah spremilja tudi delno deklasiranje industrijskega delavstva.

Ozrmo se samo na rudarje. Vsa leta po vojni smo imeli blizu 13.000 rudarjev v Sloveniji. Tudi štrajk v letu 1923 ni zmanjšal števila delavstva. Res je v letu 1923 in 1924 odšlo iz rudarskih revirjev okroglo 2000 najboljših, najzavednejših rudarjev v Francijo. Vendar so se rudniki izpopolnili z rudarskimi sinovi in s kmečkimi fontji z vasi.

Ali letos nam govorijo številke drugače. Od 13.000 rudarjev jih je danes v jamah samo še 9000. Pri tem izpuščamo to zadnje izprtje v Kočevju in

odobranju fašistov in krščanskih socialistov, ter ob pomanjkanju prave delavske opozicije, da se izprtim delavcem ne da podpore. V čigavem interesu je sklep, menda ni treba vpraševati. Trboveljska družba bo lahko sestradane rudarje prisilila, da delajo po 9, 10 in 12 ur na dan.

Upamo, da se bodo mnemu delavcu odprle oči in da se bodo prihodnjic našli med ročnimi delavci člani Delavske zbornice sodruži, ki bodo glasovali proti takim protidelavskim sklepom. Naj se izvede stroga kontrola ročnih delavcev nad voditelji Strokovne komisije in Del. zbornice.

Vsak predlog Strokovne komisije ali Delavske zbornice se mora v bodoče preje izdelati in poslati strokovnim podružnicam, da člani ročni delavci izrečejo svoje mnenje in kontrolirajo voditelje.

Pred vsem pa zahtevamo, da se čim prej skliče ponovna seja Del. zbornice, da se revidira pravilnik o brezposelnih podporah tako, da bodo tudi izprti delavci deležni podpore.

Delavsko zbornico v delavske roke! Vodstvo Delavske zbornice naj se stavi pod kontrolo proletarske mase! Namesto vodstva, ki ustreza kapitalistom, izvolimo in postavimo ročne delavce iz fabrik bojovne, zavedne in marksistične!

Hrastniku z 2000 rudarji. Samo v prvih šestih mesecih je bilo reduciranih 3600 rudarjev.

To se pravi, da je 3600 rudarjev in približno enako število družinskih članov preveč na svetu. Za njih ni kruha! Za rudarski proletariati se tako javlja vprašanje: Ali živeti — ali poginiti!

K pital pa ne obsoja samo par tisoč reduciranih rudarjev na lakoto. Tudi tistim, ki delajo v tovarnah, se v zahvalo za zaposlitev jemljejo draginske doklade in znižuje akord, tako da tudi zaposleni rudarji stradajo. Zopet ono vprašanje: Ali živeti — ali poginiti!

Vrhu tega se je izkoriščanje, šikaniranje in priganjanje v jamah povečalo neznansko. Dočim se je število delavcev v jamah znižalo za 30%, se je produkcija znižala samo za 10% v juniju tega leta. To se pravi: izkoriščanje raste, raste in pritiska na knape kot bi se gora zavalila na človeško truplo.

Manjše plače, hujše garanje — kdo bo tako živel vsa leta? Zopet ono vprašanje: Ali živeti — ali poginiti!

Na to vprašanje je samo en odgovor: Delavska kontrola nad produkcijo! Rudnike v delavske roke! Socializacija premogovnikov!

Kč.

Sodrug!

Ali si že poravnal naročnino?

Kako se gradi v sov. Uniji socialistično gospodarstvo. Vladni komisar v Delavski zbornici.

Izjava socialno-demokratskih nemških delavcev.

Posnemamo po „Berliner Tagblatt“:
Osem dni se je mudila druga nemška delavska delegacija v doneškem revirju južne Rusije. Kakšne vtise so odnesli posamezni člani nam prišajo naslednje izjave socialno-demokratskih delavcev.

Van der Meulen, Duisburg
(soc.-demokrat.)

Predsednik delavskih zaupnikov Van der Meulen piše:

„Šele v doneškem revirju smo se najbolj prepričali o vsem, kar se je storilo. Vsi obratni so popolnoma zaposleni, nekateri za cela leta vnaprej... Zlasti je treba priznati zidavo stanovanj... Kamorkoli se ozreš, povsod hiše, čeprav ne vile, vsekakor pa značajna, prustorna, vsem zahtevam odgovarjajoča delavska stanovanja.

Ponekod plače še niso dosegle predvojnne višine, v drugih krajih pa so jo že prekoračile. Pomisliti je seveda treba, da od 75 rubljev (en rubelj je 30 dinarjev) mesečne plače delavci sploh ne plačujejo davkov in socialnega zavarovanja, edino za strokovno organizacijo oddajajo dva procenta mesečno. Nadalje imajo prosto stanovanje, razsvetljavo in kurjavo. V lastnih hišah stanujoči delavci pa prejmejo 10 odstotkov plače kot odškodnino.

Največje uspehe so dosegli delavci na polju socialne politike... Zlasti je bolniško zavarovanje vzorno. Doktor traja bolezen velja delavcu polna plača in popolnoma prosta zdravniška postrežba ter zdravila. Če potrebuje odpočitka, pride v sanatorij in zdravilišče. Pri tem prejema polno plačo, brezplačno hrano, prosto postrežbo in brezplačno vožnjo sem in tja. Za slučaj poroda je vse bolj urejeno kakor v Nemčiji. Dva meseca pred porodom pride delavka v porodnišnico in ostane v njej dva meseca po porodu. Ves čas se ji izplačuje polna plača, postrežba in hrana je docela zastoj. Za plenic in perilo dobi 30 rubljev (to je 900 dinarjev). Skozi devet mesecev prejema še nadalje mesečno po 10 do 15 rubljev za dojenje. Ako gre po porodu v tovarno, pride dete v otroški dom. Vsake tri ure sme oditi v ta dom in dojiti otroka. Tudi to zamudno se ji plačuje.

Končno pravi sodrug van der Meulen: „Enega sem se zavedel in to mi je dalo ponosa, namreč, da naše svetovno naziranje, socializem, ni nobena prazna beseda, temveč da se ga lahko izpremeni v resnico. Zasluga ruskega proletariata je, da je to razedel delavstvu vsega sveta.“

Steklarski delavec o industriji.

Sodrug Kurzweil, Arnsdorf in Sachsen, socialni demokrat, je zlasti obiskal steklarske fabrike doneškega revirja. V svojem poročilu pravi:

„Iz vseh dimnikov se kadi, dokaz, da gospodarstvo s polno silo deluje in da se stremi, odstraniti vse rane, ki jih je prizadejala vojna, državljanska vojna in lakota. Vsi obratni naravno niso tehnično brez slabosti. Tega se zavedajo in radi tega se trudijo odpraviti pomanjkljivosti. Lahko bi se to že zgodilo, če bi bilo dovolj sredstev na razpolago. Zato so nam delavci povsod naročevali, da napremo v Nemčiji vse sile, da dobi Rusija stroje na kredit... V Nemčiji obstaja še mišljenje, da vlada tukaj diktatura nad proletariatom, kar je pa nesmisel. Dejstvo je, da vlada diktatura proletariata.“

O rudarjih.

Med nemškimi delegati je bilo več rudarjev, ki so se posebno zanimali za rudnike. Ko so si ogledali jame in varnostne naprave, so se popolnoma zadovoljili. To je napotilo nemške rudarje, da so pred svojim odhodom izdali sledečo izjavo:

„Vsem rudarjem doneškega revirja! Sodrug! Sodelavci!

Ko se poslavljamo od vas, se vam rudarji druge nemške delavske delegacije še enkrat najtopleje zahvaljujemo za pri srčen sprejem v aredišču industrije. V času bivanja med vami, ko smo pregledali vaše delo po rovih, smo se uverili, da delavstvo z neomajnim zaupanjem in s duševno ter materialno močjo gradi socialistično državo. Predno smo prišli v Rusijo smo vedeli, da je tehnika ruskega

carizma zaostala za zapadno-evropsko in da so delavci pododovali tako zaostalost. Toda konstatirati moramo, da se zlasti v rudarstvu trudijo z nesebično energijo voditelji in delavci, da ustvarijo nove gospodarske pogoje. Priznanja vredno je posebno zidavo stanovanj za rudarje.

Ruski rudarji so nadalje lahko uverjeni, da jim bodo za materialno in moralno podporo angleškim rudarjem v njihovem junaskem boju hvaležni vsi rudarji celega sveta.

Ko se bomo vrnili v Nemčijo, naj nas vsaka jutranja zarja slehernega dne spomni,

Vesti iz delavsko-kmečke fronte.

Angleški rudarski štrajk v nevarnosti.

Rudarski tajnik Cook je pisal kapitalistijsko pismo ministru Churchilla. V njem ga prosi, da skliče konferenco podjetnikov in rudarjev, priznavajoč: „Mi smo pripravljene, da razpravljamo o vsedržavni mezdni pogodbi z namenom, da se zmanjšajo produkcijski stroški.“

„Times“, glasilo buržuazije, pozdravlja to pismo in pristavlja, da je treba za to pismo zahvaliti „marljivosti“ Macdonalda.

Torej zopet Macdonald, tisti izdajalec, ki je zatri že generalni štrajk maja meseca. In potem pisma ministrom... Nevarnost! Nevarnost!

Sicer nič čudnega, če Amsterdam sabotira solidarnostno akcijo in pozna pomoč samo za 4 procento.

Osmisljeni rudarji morajo podležiti.

5 milijonov rubljev mesečno.

Centralni svet strokovnih organizacij sovjetske Unije je sklenil, pobirati od vseh svojih članov (ki jih je 8 1/2 milijona) en procent dnevne plače za stavljujoče angleške rudarje, kar bo zneslo mesečno 5 milijonov rubljev ali okroglo 150 milijonov dinarjev.

Kaj bodo ukrenile pa strokovne organizacije v drugih državah? Posebno bi radi vedeli, kaj je ukrenila tista slavljena socialna-demokracija Nemške Avstrije pod vodstvom Otto Bauerja, ki ga kakor znano obožuje Štukelj za svojega svetnika in boga.

Moč angleškega manjšinskega gibanja.

Leta 1925: na konferenci je bilo 683 delegatov, ki so zastopali 406 organizacij v imenu 750.000 delavcev.

Leta 1926 v marcu: na konferenci je bilo 883 delegatov, ki so zastopali 950.000 delavcev.

Leta 1926 v avgustu: na konferenci je bilo 802 delegatov, ki so zastopali 521 organizacij v imenu 956.000 članov.

Za kongres vsega delovnega ljudstva v Nemčiji.

Dne 6. septembra je bila v Berlinu velika demonstracija delavstva: 80.000 demonstrantov. Proletariat Berlina je stavil sledeče svoje zahteve:

proti nacionalizaciji in brezposelnosti, proti redukcijam, zniževanju mezd in podaljševanju delovnega časa, proti draginji in visoki stanarini, proti davkom, rubežnim in politični reakciji.

Da se pospeši in organizira ta boj, so komunistična stranka, zveza delavskih žen in deklet, zveza rdečih bojnikov, mladinska zveza, rdeča pomoč, neodvisna socialno-demokratska stranka v Berlinu in še druge organizacije izdale parolo: pripravimo kongres vseh delovnih celo Nemčije.

Pomisliti moramo, da je kriza v Nemčiji še mnogo hujša kot pri nas. Samo brezposelnih je dva in pol milijona!

Čang-tso-lin izziva sovjete.

Čang-tso-lin, general in glavni vladar na severnem Kitajskem, je z vojaško silo zaplenil vse ladje, ki so last vzhodno-kitajske železnice, nahajajoče se pod sovjetsko upravo. Čiderin je v imenu sovjetske vlade odgovoril z ostrim pozivom, da se vsa škoda in lastnina povrne. Rudzutak, komisar za promet, je izjavil, da ima pri tej stvari Anglija svoje prave vzosa. Imperialisti hočejo namreč izvati

da se tukaj dograjuje nova država. Naša naloga bo, da za to delo mobiliziramo simpatije vseh delovnih.

Še enkrat hvala in srečno!

Živela enotna bojvena fronta vseh rudarjev!

Alfred Hermann, Waldenburg (soc.-dem.)
W. Leichsenring, Hamborn (soc.-dem.)

Walter Staude, Menselwitz (soc.-dem.)
Otto Schulenberg, Rheinhausen (soc.-dem.)

In pri nas?

Kdaj odpočijemo iz Jugoslavije delavsko delegacijo?

kitajsko-ruski spor, da bi se z njim okristil. Ruska vlada pa stremi za tem, da čuva interese delovnega ljudstva sovjetske Unije in Kitajske in se radi tega izgiba vsake vojne.

Angleška intervencija v Kantonu.

Kako nevarna je postala situacija za imperialiste, se vidi iz dejstva, da je Anglija poslala bojne ladje v pristanišče Kantonu, hotela provocirati spopade in konflikte, da bi na ta način lahko proglasila vojno. Kantonska vlada je zahtevala, da se bojne ladje takoj umaknejo.

Brez dvoma se angleške intervencije kitajske zmogovita nacionalna revolucija ne bo preplasila.

Vendar mora biti naša parola

Roke proč od Kitajske!

Hankau zavzet.

Zadnje vesti javljajo, da so kantonske čete zavzele mesti Vučang in Hankau. Čete Vu-pej-fua bežijo.

Mesto Hankau šteje milijon in pol prebivalcev.

Kaj je z občinskim odborom?

Še zdaj državne oblasti niso potrdile novoizvoljenega občinskega odbora. Seveda imajo rajši gerenta, ki je slepo orodje kapitalistov. Mi rudarji pa zahtevamo, da se občinski odbor potrdi in da prevzame vse funkcije. Potem bomo še rudarji lažje pritisnili na občino, da naloži davke Trboveljski družbi kakor se je zgodilo v Mežici. S tem davkom naj občina vzdržuje družine in posebno otroke brezposelnih in reduciranih rudarjev. Lahko bi se recimo ustanovila kakšna delavska kuhinja.

Čudimo se, zakaj se ne skliče nobena protestna demonstracija. Mi smo za to, da se po celi Sloveniji protestira proti gerentstvu v Trbovljah, Zagorju in Ljubljani.

Vemo tudi, da gospod Vodušek še vedno pošilja akte članom bivšega gerentskega so sveta. Nehajte s tem izigravanjem delavskih interesov ter se umaknite izvoljenemu občinskemu odboru!

Koliko se zasluži pri Dukiču?

Toliko, da lahko kazen plačaš, če ne garaš tako, kakor zapovedujejo priganjači. Po 3 do 4 dinarje na uro. Ženske še manj. Ker je akord, se zahteva od moškega 12 huntov na 8 ur in za to dobi 40 Din plače. Od ženske se zahteva 10 huntov, plače dobi pa 30 Din.

Od te plače se odtegujejo razne stvari in največ požrejo kazni. Za vsako malenkost, ki ni všeč mojstru, dobiš 10, 15, 20 Din kazni. In kaj potem ostane?

Z Dobrne.

Po dolgem času se zopet malo oglašamo, kako je še pri nas na Dobrni, kjer se vedno dogajajo nesreče. Ravno 8. t. m. je neki ženski zlomilo nogo, ker se z vrha spuščala material iz bagerja, spodaj pa ljudje nalagajo premog. Vse nesreče so samo zaradi šikaniranja.

Še nekaj priporočamo gospodom. Prenehajte delavce šikanirati s takimi grdimi besedami, kakor n. pr.: Če boš še enkrat poklal hunta, ti bom pljuča izrgal. Akoravno je bil eden od teh gospodov bolniški strečnik v trboveljski bolnici, si tega ne bomo dopuščali. Za enkrat naj zadostuje, drugič več. Zavedni delavec K.

Življenje rudarske vdove.

Vdova P. v bližini Njive dela na Tezeviji pri Trboveljski. Na 8 ur zasluži

Baje je imenovan za Delavsko zbornico vladni komisar. Vest še ni potrjena v času, ko pišemo te vrste.

Ako je to res, tedaj se mora celokupni proletariat dvigniti proti komisarjenju. Že na občinskih imamo gerente, še v bolniški blagajni sedijo vladni komisarji, zdaj naj pa Delavska zbornica zopet pride pod režimsko komando?! Reducirajo plače, delovnik, delavce, zdaj hočejo še delavske institucije?!

V aplošno obrambno akcijo! Mase na plan! Proti diktaturi buržuazije!

Obenem pa pripominjamo, da je do teh sadov morala privedi politika socialističnih voditeljev, ki so zbornico priklenili na kapital in njegove koncesije, ne pa zbornice staviti v službo širokih delavskih mas, njene organizirane sile in njenega boja.

25 dinarjev, to se pravi 600 dinarjev mesečno, če so vsi štiti, kar nikdar ni. Od tega se ji odtegne 50 Din za davek i. dr. Živeti mora 4 otroke, še nedorasle. Stanovanje obstaja iz kuhinje in sobe, ki je pa tako majhna, da komaj stojijo v sobi 1 postelja in omara. Še to majhno stanovanje deli vdova s purševko — delavko, ki ima sama enega otroka.

Kaj pravi rudarska žena.

Našemu sodrugu iz uredništva je izjavila žena nekega rudarja na Njivi, ki ima pet otrok:

Le povejte, da že pol leta nisem videla colenge. Tudi zadnje ne, ki bi jo imeli dobiti. No, zadnje še šetinc, trgovec, ni videl. Vse je ostalo pri gverku. Štiri tavcent pufa naj mi plačajo!

Hrana rudarjev.

Zdaj poleti se je največ zelenjave, posebno fižola in salate. Bolj kot krompir se kuhajo makaroni. Tudi žganci so udomačeni. Brez kave pa sploh rudarji ne bi živeli: zjutraj in zvečer mora na vsak način biti. Pogostokrat je seveda črna. Kruh je povečini mešan. Jajca so redka. Mesa si lahko privoščijo družina le enkrat tedensko, največkrat pa še tega ne.

To je vsa hrana in nobena učenost ni potrebna, premišljevat, kaj bi izbiral in kahal.

Sredi teh rudarjev pa ima gospod ravnatelj Pauer nalašč za kokoši zidano hišo in posebnega delavca, ki skrbi, da se kokošim daje jesti in piti...

Stanovanjska stiska.

Čeprav je par sto rudarjev z družinami odšlo na Francosko, se na stanovanjih to prav nič ne pozna. Vsako soboto se delijo stanovanja in po 100 ljudi čaka vsak teden pred uradnikom, ki brezobzirno zapre svojo pisarno, če se mu zdi zadosti uradovanja. Ni čudnega, da je zato najbolj osvožena človek v Trbovljah.

Kako živijo gospodje v Trbovljah?

Pet vil je sezidala Trboveljska družba za svoje višje uradnike. Najlepša in največja je na razpolago ravnatelju. V osmih luksuznih sobah živi sam s svojo ženo, brez otrok. Vrt ravnatelj je goji poseben vrtnar. Na dvorišču je sezidana posebna hiša za kokoši in delavec nalašč za to plačan skrbi zanje. Goskam in racam je postreženo z vodovodom, ki ga rudarji nimajo. V razvedrilo služi poseben prostor za tenis. Pred solncem varuje letna hišica. Telefon, kočija, poseben kočijaš, več konj — vse to za ravnatelja samega.

Na separaciji.

Tukaj pri nas se je začela čudna navada. Pazniki prodajajo srečke za tombole. Prvi je prišel s klerikalnimi srečkami, drugi za njim pa s sokoškimi. Več nas delavk je kupilo srečke, ker bi nas drugače pazniki šikanirali, ko je danes tako priganjanje, kamor se obrne človek. Če bi pa kdo kakšen časopis delavskega začel prodajati po separaciji, bi bili vsi križi gor in dol. Kazen bi bila gotovo. — Še to naj vam povem. Že zdaj nas tolažijo, da bomo delali še veliko nadur. To je res lepa tolažba. V osmih urah bi morala delavke toliko zaslužiti, da po šlovesko-izhaja. Delavka.

Četrta številka ne izide, če naročnina ne pride! Sodrug zamudnik, plačaj takoj naročnino!

Iz rudarskih Trbovelj.

Zivljenje na Njivi.

Na Njivi blizu Rudarskega doma je v dveh vrstah postavljenih osem velikih perkauzov, kakor se po domače pravi onim velikim škatljam, v katerih stanujejo rudarji. V teh osmih hišah je 144 stanovani, kjer je natlačenih okrog 170 družin. Na vsako hišo pride povprečno 90 ljudi, skupno na Njivi torej 720 živih duš. Potemtakem je Njiva prava številna kolonija.

Kaj vse je videla Njiva! In slišala in pretrpela! Vojska, prevrat, prvomajski shodi, prvi junij okrog njenih hiš, aretacije in preiskave, rubežni itd.

Koliko je pufa?

Od vseh familij na Njivi je samo ena brez dolgov ali po domače rečeno pufa. Najmanjši dolg družine znaša 800 kron. Taki pufi so pa že sreča. Navadno ima vsaka družina povprečno 800 Din dolgov pri trgovcu, konzuma, mesarju in drugod. Nekaterim pa se dolgovi dvigujejo na celih 4800 kron. V neki drugi koloniji se je V. zadolžil celo za okroglo 30.000 kron.

Ti dolgovi so navadno tako veliki, da ob colengih (plačilnem dnevu) marsikdo ne dobi niti ene krone, ker rudniški konzum takoj odtegne vso vsoto. Veliko jih je, ki imajo v vsaki trgovini dolgove.

Rubežni, davki in odtegljaji.

Prejšnji mesec je bilo na Njivi 5 do 6 rubežni. Zaradi dolgov — seveda. Pri vsakem se je šlo za 600 do 700 dinarjev. Zakaj to? Proč z rubežnimi! Zarubite Trboveljsko družbo!

Tudi davki morijo in jezijo prebivalce na Njivi. Saj mora vsak rudar plačati državni blagajni 40 do 60 Din mesečno. Delavci pa zahtevamo, da se obdavči kapital. Sploh pa je na plačilnem listku toliko odtegljajev, da se zbere za razne blagajne od vsakega rudarja po 130 do 140 Din. Od tistih borih 800 do 1500 Din gre v nenasitno žrelo nad 100 Din.

Kongres Zveze delavskih žena in deklet.

Sprejeta deklaracija opozicije.

V nedeljo 5. septembra se je vršil prvi kongres Zveze delavskih žena in deklet v Ljubljani. Samo to dejstvo je treba pozdraviti.

Žal je proletariat od kongresa pričakoval več, kot pa je bilo rezultatov. Kongres bi moral ustvariti mogočne pogoje za čvrsto bodoče gibanje ženskega proletariata.

Deloma je sprejeta deklaracija, predložena s strani nekaterih sodružic, priskrbljena Zvezi razvojne pogoje. Načela, ki jih vsebuje deklaracija opozicije, lahko vzdramijo in organizirajo široke ženske množice.

Na drugi strani pa je kongres potrdil izključitev treh sodružic, ki so ravno zagovarjale deklaracijo in radi tega bile izključene, kar nam razodeva, da hoče novo vodstvo iz starih odborov še nadalje trpeti komando socialistične stranke nad seboj in s tem onemogočiti, da bi načela v deklaraciji postala resnica in dejanja v organizaciji in v masah.

Prva in glavna naloga naših sodružic in vseh naših sodrugov je:

bojevatise, da sprejeta resolucija postane dejanje in da bo Zvezino vodstvo delovalo poteh smernicah, ne pa jih zametavalo.

Za spoštovanje kongresnih sklepov! — je naše geslo, s katerim moramo v vseh industrijskih krajih ustanovljati nove zvezne podružnice, v obstoječe podružnice pa pripeljati čim več delavk in kmetic.

Sprejem izključenih sodružic nazaj v Zvezo — zahtevamo odločno. Enotnost ženskega gibanja je v današnjih časih predpogoj, da ustvarimo široko gibanje ženskih mas. K.

V nedeljo se je vršil v Ljubljani v Zadržnem domu prvi redni kongres Zveze delavskih žena in deklet. Katere podružnice Zveze so pravzaprav poslane svoje delegatkinje, ni bilo mogoče ugotoviti, ker ni nobena delegatkinja govorila in zastopala svoje podružnice. Kon-

Bosi otroci.

O, tudi bosih otrok je na Njivi preveč. Samo v eni hiši je osem otrok, ki sploh nimajo niti enega para čevljev. Tako bo v vseh hišah. Lahko rečemo, da je okrog 70 otrok brez vsake obutve. Seveda so tudi po zimi bos!

Teh otrok se tudi Rdeči križ po šolah nikdar ne spomni.

Koliko oblek ima rudar?

To je res pereče vprašanje. Odkar plača še za hrano ne zadostuje, rudarjem manjka oblek. V eni hiši na Njivi sta od 23 moških dva, ki imata samo eno obleko, šest do sedem po tri obleke, vsi ostali pa po dve obleki.

Koliko oblek ima gospod ravnatelj? Koliko židanih jopic njegova častiljiva soproga?

Koliko postelj je na Njivi?

Če samo pomislimo, da je v 144 stanovanjih nad sedemsto oseb, si lahko predstavljamo, da za vsako osebo še prostora ne bi bilo imeti lastno posteljo. Pa kaj prostor! Denarja ni, revščina zahteva, da ležiš na tleh.

V eni hiši je 44 postelj za 90 ljudi. To se pravi, da morata več kot dva ležati na eni postelji.

Naslednji slučaj zlasti kaže, kakšne so stanovanjske razmere:

Rodbina M. na Njivi ima eno sobo, dolgo štiri, široko tri in pol metrov. Poleg moža in žene je še šest otrok, sin pa ima še ženo in enega otroka. Vseh teh enajst oseb stanuje in spi v eni sobi na štirih posteljah in po tleh. Ali ni to pekel na svetu? Ali niso ljudje preveč potrpežljivi? Toda prišel bo čas, ko bo potrpežljivosti konec!

Upokojeni.

Njiva ima tudi približno 40 upokojenih rudarjev. Kako se godi tem izsesanim žrtvam trboveljskih premogovnih baronov, nam zgovorno pove slučaj upokojenega rudarja, ki prejema 400 dinarjev mesečno in mora preživljati ženo ter štiri otroke.

gr s so pozdravili tudi zastopniki raznih delavskih korporacij, med drugimi tudi socialisti Svetek, Kristan mlajši, Urankar in Sedej. Kongres je otvorila in mu tudi predsedovala Rakovčeva. Še predno pa smo prišli na dnevni red, ki je bil z ozirom na zvezna pravila silno pomanjkljiv, je predsednica pozvala navzoče ss. Gustinčičevo in Kastrinovo, da se odstranijo, ker so iz zveze izključene. Ravno tako so odpravile sodružico Čečev. To je bil največji škandal, ki ga me delavske žene in dekleta ne bomo pozabile. Še buržuazna sodišča dovoljujejo obtožencu, da se zagovarja. Kongres pa, ki se imenuje delavski, tega ne dovoljuje.

Dočim so možki govorili po cele ure, se delegatkinje iz največjega industrijskega kraja Trbovelj v začetku kongresa ni hotelo dati besede. Ne vem iz kakšnih razlogov.

Predlagala sem nadalje, da se vnese kot druga točka v dnevni red: Bodoče delovanje Zveze, čemur se zopet ni ugodilo z motivacijo, da se bo o tem govorilo pri točki Razno.

Po poročilu Zvezinih funkcionarov so sledile volitve novega odbora. Ko se je predlagalo, da se novi odbor predstavi, je sledil smeh s strani socialistin. To je vsekakor znak socialistične plitkosti in preziranje rudarskih žen.

Po referatu Ajdiškove sem posegla v debato. Zavrglo se me je z velikimi lažmi. Ajdiškova je tudi očitala razne stvari, na katere pa ne odgovarjam, ker niso bile načelne in stvarne narave.

Sedej mi je očital, da je posnel iz mojega govora, da nisem za enotnost. Povem mu samo to, da delavke v Trbovljah, ki trpimo in stradamo, hočemo razvo enotnost, pravo zedinjenje, za katero gotovo Sedejevega sodelovanja ne moremo pričakovati.

Namesto da bi se na kongresu govorilo o delovanju Zveze in njenih napakih, se je govorilo in agitiralo samo za združništvo, kar bi bilo v drugačnih časih pozdraviti. S tem pa ni rečeno, da ne smemo govoriti še o drugih zelo važnih in programatičnih smernicah Zdžd.

Pri točki Razno se je vzele v pretres tudi pritožba izključenih sodružic. Veliko se je govorilo, končno so prišle do sklepa, da se izključitev potrdi. Ome-

nila sem kongresu, da bo v tem slučaju naša podružnica skrahirala.

Prišel je odgovor, ki ga nobeden ne bi pričakoval, namreč, da jim je vseeno, čeprav trboveljska podružnica preneha s svojim delovanjem, kajti z njo so sami spori. Kje ste sedaj socialistinje, ki se točete po prsih, da ste za enotnost, za močno žensko delavsko fronto, kje je vaša proletarska solidarnost?

Me delavske žene tega prvega kongresa ne bomo pozabile. Mici P. (Deklaracijo priobčimo prihodnjic!)

Mariborski delavci o skupini „Zedinjenje“.

Že pred dolgim časom kmalu po izdanem manifestu je nekaj mariborskih delavcev, v glavnem železničarjev, poslalo na tajnika skupine Zedinjenje pismo, iz katerega vzemamo sledeče zanimive izjave:

„... Kako je moglo biti delavsko gibanje leta 1920 tako težko poraženo? Kakor veste je takrat komunistična stranka obstojala komaj dobro leto. Torej je res, da delavci niso imeli posebnih izkušenj. Nasprotno je pa tudi res, da so nekateri socialistični voditelji prav dobro vedeli, kaj hočejo. Pridobiti se naklonjenost buržuazije. Bili so v parlamentu celo nekaka rezerva za sprejetje zakona o zaščiti države v slučaju, da vlada ne bi mogla s svojimi poslanci spraviti zakon pod streho. Torej je vzrok po našem mnenju ta le: na eni strani močan, dobro pripravljen udarec buržuazije, ki so jo reformisti pri tem podpirali na vso moč; na drugi strani pa stranka, kateri člani niso imeli vsi prave marksistične vzgoje in pa del samozvanih voditeljev, ki so mislili, da se da tudi potom komunistične stranke napraviti karijero. Tudi pri nas v Sloveniji smo imeli več takih slučajev...“

Mi smo za strokovno enotnost z vsemi strokovnimi organizacijami, ki imajo v svojem programu razredni boj. Mi smo tudi za politično enotnost, ampak ne za enotnost kancelij in birokratov, temveč za enotnost delavcev po fabrikah, rudnikih in delavnicah. Zedinjenje se mora izvršiti po obratih od spodaj navzgor. Zavednemu delavcu tudi ne more biti vseeno, ali ga vodijo kakšni Kristani in podobni koristolovci ali pa pošteni sodruzi. Če se bo zedinjenje res izvedlo, bo pa delavstvo že videlo, kdo je pravi voditelj.

Zdi se nam, da skupina „Zedinjenje“ ne zasluži tega imena, ker se ne zavzema za zedinjenje URSS in CRSOJ. Kako je sploh mogoče pozabiti na najvažnejše vprašanje v Jugoslaviji. Ali se mogoče pri tem strinjate s socialisti, da je tudi za vas zedinjenje že izvršeno in da je sploh to vprašanje že rešeno?

... Kar se tiče novega vašega časopisa, smo pa mi proti njemu, ker je to spet razbijanje. Kakor vašega letaka tako tudi vašega časopisa ne bomo razširjali. Lahko si že sedaj mislimo, kakšen bo ta nov časopis, ko pa niso ne Štukelj, Makuc in Sedej v svojem letaku protestirali proti ustavitvi „Delavsko-kmetkega lista“... Sodrugi pozdrave na delavce, ki so v skupini Zedinjenje. Maribor, 28. julija.“

Sassenbach pomaga razbijati strokovno zedinjenje v Bolgariji.

Prosluli Sassenbach, kateremu je ljubljanski proletariat že pred dvema leti pokazal, kar misli o reformističnih razbijalcih, je imel tudi pri strokovnem zedinjenju v Bolgariji svoje zločinske pesti vmea. Kjerkoli se pojavi ta mednarodni razbijalec, povsod razkol!

Da nam ne bo kdo očital, da nismo načelni in stvarni, bomo ravedli en del članka, ki je izšel v „Narodu“, centralnem glasilu bolgarske socialne demokracije z dne 16. avgusta t. l. Tam stoji:

„8. avgusta 1926. leta je bilo objavljeno, da je glasilo Amsterdamske internacionale potrdilo sklep o zedinjenju bolgarskih strokovnih zvez, ker je platforma za zedinjenje dobra. Morala bi slušati za vzgled vsem ostalim državam.“

Med tem pa je včeraj prišlo pismo Amsterdamske centrale, v katerem se razlaga, da je izšla gornja izjava v časopisju prehitro in v odsotnosti s. Sassenbacha.

Sassenbach je zavzel popolnoma nasprotno stališče in je odklonil platformo zedinjenja.“

Ali ni to dovolj jasno? Kdo je raz-

bijač? Sassenbach je najhujši med vsemi Amsterdamskimi!

Radovedni smo, če bo to zabeležil „Ujed. železničar“.

Pozivamo nadalje „Delo“, glasilo skupine takozvanega „Zedinjenja“, da pove svoje mnenje o tej stvari. Kajti v manifestu na strani drugi piše:

„Zato je mogoča ponovna enotnost strokovnega gibanja le, ako strokovne organizacije izločijo vse razbijalske demagoge.“

Dobro. Strinjamo se. Toda od fraz moramo preiti na delo. Ne pa, da molčimo, ko vidimo razbijalce na delu!

Plačilni listki.

Vsakega petnajstega v mesecu je colenga — plačilni dan. V papirnatih vrečkah se po pisarnah izroča rudarjem denar. Marsikdo pa prejme zavitek prazen.

Vsakega zadnjega v mesecu se daje predujem ali foršus. Steherni rudar se poslužuje tega predujma, kajti cel mesec ni mogoče čakati.

Vsa manipulacija je rudarjem v škodo. Zato zahtevamo vsi štirinajstdnevna izplačila. — Evo plačilnega listka. Vendar pristavljamo, da je to fordiststegele enega najbolje plačanega profesionista, kakršnih je v obratu jedva 10—15 odst.

Za mesec julij 1926:
Zasluzek: ostanek 6.—
37 1/4 šihla à 42 Din 1564:50

skupno	1570:50
Odtegljaji:	
provizijska blagajna	25.—
davek *	45.—
bolniška blagajna	40.—
taksa *	7:90
delavska zbornica	5.—
godba	0:50
otroški vrtec	0:50
zadruga	0:50
uporaba krušne peči in vrta *	0:75
razsvetljava *	8.—
predujem	630.—

skupno 763:15
izplača se torej 807:35

Res potrebni odtegljaji so za provizijsko in bolniško blagajno. Žal, hočejo še to institucijo uničiti združeni kapitalisti.

Poglejmo, kaj je z drugimi odtegljaji. Prva stvar, ki nas zbode v oči, je davek. Celih 45 Din mora rudar dati za državo, to se pravi za ministre, žandarje in kano-

ne. Če bi rudarji pred dvema leti polovico tega plačevali za stavkovni fond, najbrž danes ne bi rudarji bili v tako težki situaciji.

Potem taksa. Kaj je to? Čemu?

Pet dinarjev gre za delavsko zbornico. Dobro. Le zakaj je potem ta delavska zbornica sklenila, da izprtim rudarjem in delavcem ne da brezposelne podpore? Proč

Sodrugi! Nabirajte za tiskovni sklad „Enotnosti“!

s tistimi socialpatriotskimi birokrati, ki na tak sramoten način postopajo z delavskimi krvavo prigaranimi krajecarji.

Za godbo gre pol dinarja. Zato godbeniki lahko razbijajo instrumente na orjunskih veselicah, za revnim knapom jih bo pa že kmalu sram igrati.

Ravno toliko gre za otroški vrtec, kjer seveda otrokom vlivajo v glavo boga, cesarje in kralje.

Za zadrugo, to se pravi za drugo rudarsko skupino, se plačuje pol dinarja. Od teh prispevkov se živi 12 ljudi v Celju. Skrajni čas je, da se izvede nove volitve obratnih zaupnikov po novem zakonu.

Nepotrebni odtegljaji so za peč, vrt in razsvetljavo. To naj trpi Trboveljska družba sama!

Skratka, vse z zvezdico zaznamovane stvari se naj prenehajo računati na plačilnih listkih. Vaših teh 60 Din naj plača Trboveljska.

Našim naročnikom.

Te številke že mnogim nismo poslali, ker niso plačali. Pozivamo jih še enkrat, da podprejo edini delavsko-kmetki list.

Nadalje, sodrugi! Četrta številka ne bo izšla, če ne prispe dovolj sredstev. Naročajte se zato! Zbirajte tiskovni sklad! Obracunajte nabiralne pole in kolportaj! Plačajte takoj naročnino!

Uprava.

Lastnik, izdajatelj in odgovorni urednik: Matija Vuković, sedlar, Ljubljana, Studentovska ul. 11. Tiskarna J. Pavliček, Kočevje.